

СЕКЦІЯ 4 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2020-40-9

УДК 336.719.2(477)

Давиденко Н.М.*доктор економічних наук, професор,**Національний університет біоресурсів і природокористування України**E-mail: davidenk@ukr.net**ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7469-5536>***Колодяжна В.О.***магістр першого року навчання,**Національний університет біоресурсів і природокористування України**E-mail: vika_kolodiazhna@ukr.net**ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9962-526X>*

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті визначено сучасні підходи до визначення сутності фінансової безпеки банківської системи держави, як основної складової її економічної системи. Визначено основну мету підтримки фінансової безпеки банку та структуру банківського сектору держави в розрізі його платоспроможності. Здійснено оцінку основних показників діяльності банківського сектору держави та проведено аналіз сучасного його стану протягом 2014–2019 рр. на основі офіційної статистичної інформації Національного банку України. Визначено вплив націоналізації ПАТ «Приватбанк» та обґрунтовано основні її наслідки для державної частки банківського сектору. Охарактеризовано ефективність функціонування банківської системи України, а також вплив банківської реформи на нівелювання наслідків кризи банківської системи.

Ключові слова: фінансова безпека, держава, банківська система, платоспроможність, фінансова стійкість.

Давиденко Н.Н., Колодяжная В.А. ОЦЕНКА ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

В статье определены современные подходы к определению сущности финансовой безопасности банковской системы государства, как основной составляющей её экономической системы. Определена основная цель поддержания финансовой безопасности банка и структура банковского сектора государства в разрезе его платежеспособности. Осуществлена оценка основных показателей деятельности банковского сектора государства и проведен анализ современного его состояния в течении 2014–2019 годов, на основе официальной статистической информации Национального банка Украины. Определено влияние национализации ПАО «Приватбанк» и обоснованы основные её последствия для государственной доли банковского сектора. Охарактеризована эффективность функционирования банковской системы Украины, а также влияние банковской реформы на нивелирование последствий кризиса банковской системы.

Ключевые слова: финансовая безопасность, государство, банковская система, платежеспособность, финансовая устойчивость.

Davydenko Nadiia, Kolodiazhna Viktoriia. ASSESSMENT OF FINANCIAL SECURITY OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

Today, the basis of financial security of the state is to ensure the stability and security of the banking system, because the decline in confidence in banks causes damage to the financial security of the whole country. The purpose of the article is to study the essence of financial security of the banking sector and develop proposals for its strengthening based on an assessment of the state of the banking sector at this stage of economic development. The primary tasks of the banking system are the stabilization of the monetary system of the state, the accumulation of financial resources of society, ensuring the stability of the national currency, which together have a significant impact on its financial security. That is why it is necessary to determine the state of the banking sector of the state in terms of its ability to withstand internal and external negative factors in the banking process. Therefore, the state of financial security of the banking system is subject to constant analysis, especially in our time, due to the difficult military-political situation and economic instability in the country, which has negatively affected the activities of commercial banks. The article presents the main indicators of the banking sector of Ukraine during 2014–2019, which provide an opportunity to analyze trends in its state under the influence of internal and external factors. The main characteristic features of the banking system of Ukraine in the conditions of modern challenges are determined. According to the results of the analysis, it can be stated that the state of the banking system of Ukraine is quite unstable, primarily due to the change in the structure of the banking sector and the fact that Ukraine is on the way to overcoming the crisis of the banking system. As a result of the research, measures have been identified to ensure the stability of the banking sector and increase the level of financial security of the banking system. It is established that in order to further ensure the stability of the financial security of the banking system of Ukraine at a high level, considerable attention should be paid to improving the banking management system and tools of state financial monitoring of the banking sector.

Keywords: financial security, state, banking system, solvency, financial stability.

Постановка проблеми. Банківська система є найбільш невід'ємною складовою фінансово-кредитної системи держави загалом, адже стан банківського сектору має безперечний вплив на підтримку та розвиток економіки країни. Банківські установи відіграють ключову роль в забезпеченні функціонування

фінансової системи держави, оскільки, комерційні банки мають безпосередній вплив на соціально-економічну діяльність суспільства за рахунок акумулювання його фінансових ресурсів та забезпечення їх ефективного та раціонального розподілу. Тому, на даному етапі, а саме в умовах економічної та полі-

тичної нестабільності в середині держави, а також під впливом зовнішніх факторів, слід приділити значну увагу надійності та ефективності функціонування банківської системи країни, оскільки, це має суттєвий вплив на рівень фінансової безпеки держави загалом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанню фінансової безпеки держави значна увага приділялася в наукових працях вітчизняних науковців, таких як: Н.С. Педченко, О. Барановський, Т. Болгар та М. Єрмошенко. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць в аспекті даної теми, питання щодо оцінки стану фінансової безпеки банківської системи держави в умовах економічної нестабільності держави залишається відкритим.

Мета статті полягає в дослідженні сутності фінансової безпеки банківського сектору та розробці пропозицій щодо її зміцнення на основі оцінки стану банківського сектору на даному етапі розвитку економіки.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Фінансова безпека банківської системи є одним з визначальних факторів фінансової безпеки держави загалом, оскільки банківська система виступає одним з основних елементів економічної системи держави. Проаналізувавши та узагальнивши трактування поняття «фінансова безпека» вітчизняними вченими такими як: Н.С. Педченко [14], О. Барановський [1], Т. Болгар [2] та М. Єрмошенко [8], можна зробити висновок про те, що фінансова безпека банку – це такий стан банку чи банківської системи загалом, характерним для якого здатність протистояти можливим зовнішнім і внутрішнім негативним факторам банківської діяльності за рахунок сукупності правових, організаційних та управлінських заходів для забезпечення стабільного його функціонування та подальшого розвитку [3, с. 38; 8, с. 25].

Основна мета фінансової безпеки банку полягає в забезпеченні конкурентоспроможності на ринку банківських послуг як окремого банку, так і банківської системи загалом та недопущенні збитковості банківського сектору під впливом внутрішніх та зовнішніх загроз [3, с. 38].

До внутрішніх загроз, які є притаманними банківській безпеці слід включити: недосконалість організації системи управління банком, недотримання банками нормативних показників ліквідності та зниження фінансової стійкості, втрата платоспроможності банківських установ, втрата довіри населення до банківського сектору [5].

До зовнішніх загроз банківському сектору можна віднести наступне: нестабільний стан економіки,

складну воєнно-політичну ситуацію, недосконалість нормативної бази регулювання банківської діяльності, інфляційні процес, коливання валютного курсу та ін. [16, с. 100].

Протягом періоду 2014–2015 рр. баланс НБУ втрачався у зв'язку з порушенням платіжного балансу, фіскальної та банківської кризи, спричиненої крахом довіри населення до банківської системи, політичною нестабільністю та військовою агресією [9, с. 6]. Внаслідок цього спостерігалось падіння ВВП, збільшення рівня інфляції, зниження курсу гривні, що стало поштовхом до зниження платоспроможності позичальників, погіршення ділової активності банків та зменшення їх ліквідності, що призвело до зростання їх збитковості. Тому, аби зберегти життєдіяльність банківського сектору, необхідним є виведення з ринку банківських установ, які не дотримуються встановлених Постановою №368 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 р., нормативів.

Наведена на рис. 1 динаміка кількості діючих в Україні банків свідчить про те, що станом на 2014 рік в країні було 145 функціонуючих банківських установ. В період з 2014 р. по 2019 р. спостерігається суттєве скорочення кількості банків, на 70 установ, тобто на 48,3% і в результаті, станом на 2019 р. в країні налічується 75 функціонуючих банківських установ.

У 2014 році за рішенням Національного банку України 33 банки було визнано неплатоспроможними та тими, які підпадають під подальшу ліквідацію, у 2015 р. перелік таких банків збільшився, також на 33 установи, дві з яких знаходились на анексованій території АР Крим, тому було прийнято рішення про анулювання генеральних ліцензій та ліцензій на здійснення валютних операцій для даних установ. Протягом наступного року Національним банком України було визнано неплатоспроможним ще 21 банк, в 2017 р. – ще 9 банківських установ, а в 2018 р. – ще один банк втратив ліцензію.

Всього, в межах досліджуваного періоду, а саме в 2014-2019 рр. 94 банківські установи були визнані неплатоспроможними або тими, що перебувають у стадії реорганізації чи ліквідації, до яких Фондом гарантування вкладів фізичних осіб введено тимчасову адміністрацію.

На сучасному етапі, одним з основних критеріїв надійності банківської установи та підтримки її стабільного функціонування виступає платоспроможність, тому доцільним є здійснення дослідження структури банківського сектору України в аспекті його платоспроможності (табл. 1).

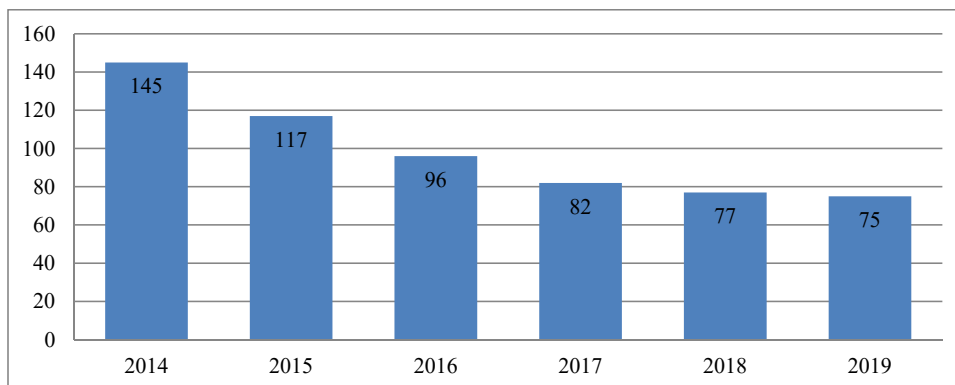

Рис. 1. Динаміка кількості діючих банків в Україні у 2014–2019 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [12; 13]

Таблиця 1
Структура банківського сектору в Україні,
2014–2019 рр., установ

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Платоспроможні	147	117	96	82	77	75
- зміна	-33	-30	-21	-14	-5	-2
Державні	7	7	6	5	5	5
- зміна	0	0	-1	-1	0	0
Іноземні	25	25	25	23	21	20
- зміна	0	0	0	-2	-2	-1
Приватні	115	85	65	54	51	50
- зміна	-33	-30	-20	-11	-3	-1
Неплатоспроможні	16	3	4	2	1	0
- зміна	16	-13	1	-2	-1	-1
У стадії ліквідації	21	64	84	95	97	94
- зміна	19	43	20	11	2	-3

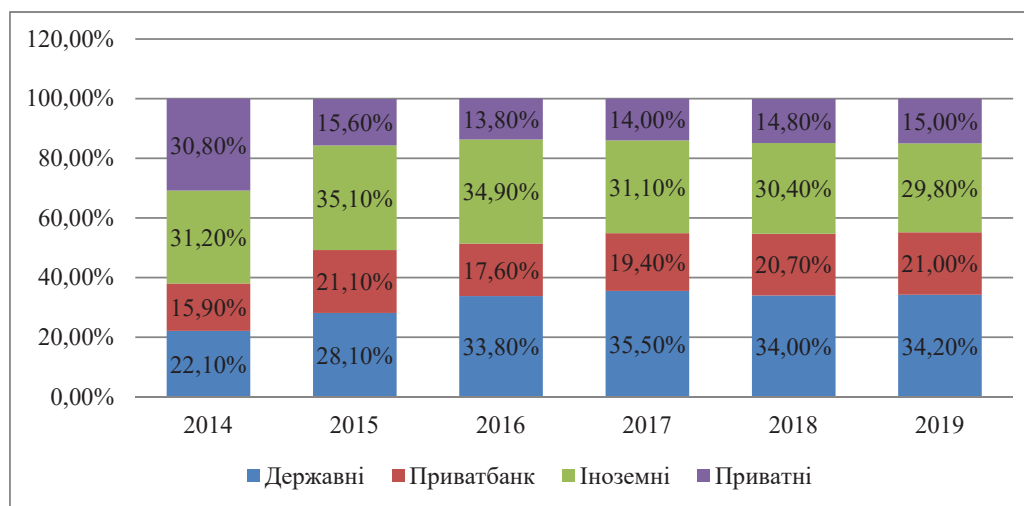
Джерело: сформовано автором на основі [11; 12; 13]

Дані, наведені в табл. 1 свідчать про те, що в межах 2014–2019 рр. спостерігається значне зменшення кількості платоспроможних банків. Станом, на 2019 рік кількість банківських установ, які є платоспроможними складає 75, що на 72 установи

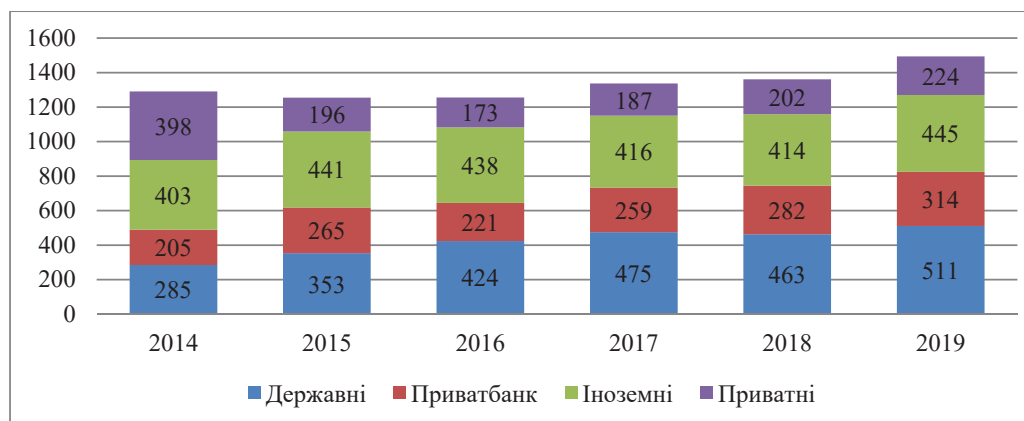
(тобто на 49%) менше, ніж за аналогічний період 2014 року, а кількість неплатоспроможних банків перебуває на рівні 15 установ.

Сучасні тенденції розвитку банківської системи України найбільш повно розкриваються за рахунок здійснення аналізу основних показників діяльності банківських установ. На рис. 2 продемонстровано динаміку розподілу чистих активів банківської системи України у 2014–2019 рр.

Протягом 2014–2015 рр. найбільшу частку в структурі чистих активів банківської системи займали іноземні банки. Згодом, після націоналізації ПАТ «Приватбанк» структура банківського сектору зазнала суттєвих змін, а саме, наприкінці 2015 р. частка державних банків у чистих активах становила 28,1%, в грошовому виразі це становило 353 млрд грн, а вже на кінець 2016 р. значення даного показника збільшилося до рівня 51,4% (645 млрд. грн), а за аналогічний період 2017 року – до 54,9% (734 млрд грн), у 2018 році значення даного показника дещо знизилася і становило 54,7% (745 млрд грн). Станом, на 2019 рік частка державних банків у чистих активах збільшилась на 0,5 відсоткових пункти і становить 55,2%, що в грошовому еквіваленті складає 825 млрд грн.

а) розподіл чистих активів за групами банків, у %

б) обсяги чистих активів банків, млрд грн

Рис. 2. Динаміка розподілу чистих активів банківської системи у 2014–2019 рр., млрд грн

Джерело: сформовано автором на основі [4; 7; 13]

Націоналізація ПАТ «Приватбанк» мала суттєвий вплив і на обсяги депозитів населення в частці державного сектору банківської системи України (рис. 3). В межах досліджуваного періоду, а саме у 2014–2019 рр. спостерігається тенденція до збільшення обсягів депозитів фізичних осіб до 59,5% на кінець 2016 року, до 62,5% за аналогічний період 2017 року і до 63,4% у 2018 році. Станом на 2019 рік значення даного показника перебуває на рівні 61,6%, що є дещо нижчим в порівнянні з попереднім періодом.

Варто відмітити те, що у 2016 р. було скасовано обмеження на зняття вкладів населення, в результаті чого збільшилася довіра фізичних осіб до банківських установ, що стало передумовою відновлення депозитних вкладів населення.

Протягом 2014–2019 рр. помітною є загальна тенденція до збільшення сукупного обсягу валових кредитів. Так, зростання відбулося з 1028 млрд грн до

1029 млрд грн, тобто на 1 млрд грн, або на 0,1%. Найбільший обсяг валових кредитів прослідковувався у 2018 році і становив 1116 млрд грн. Також відбулося збільшення обсягу кредитування у національній валюті – на 83 млрд грн (на 15,7%), при чому обсяг валового кредитування суб'єктів господарювання збільшився на 2 млрд грн, а обсяг валового кредитування фізичних осіб дещо зменшився на 1 млрд грн. Зменшення обсягу кредитування в іноземній валюті склало 82 млрд грн (16,4%), зокрема, обсяг кредитування суб'єктів господарювання зменшився на 19 млрд грн (4,8%), а обсяг кредитів, наданих фізичним особам також значно зменшився на 63 млрд грн, тобто 62,4% (рис. 4).

В межах досліджуваного періоду частка кредитування суб'єктів господарювання мала тенденцію до зниження, а фізичних осіб, навпаки – до зростання, починаючи з кінця 2016 року (рис. 5).

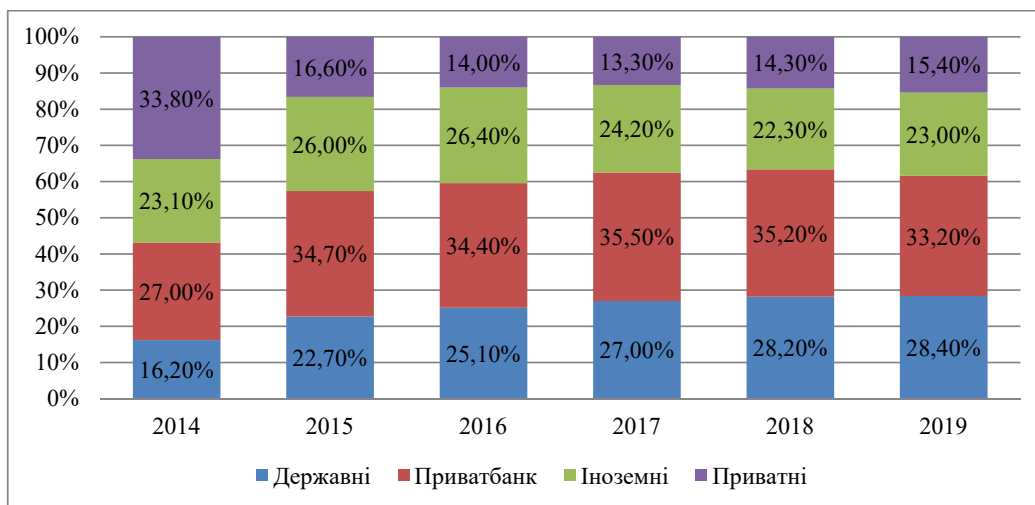

Рис. 3. Динаміка розподілу депозитів фізичних осіб за групами банків у 2014–2019 рр., %

Джерело: сформовано автором на основі [4; 7; 13]

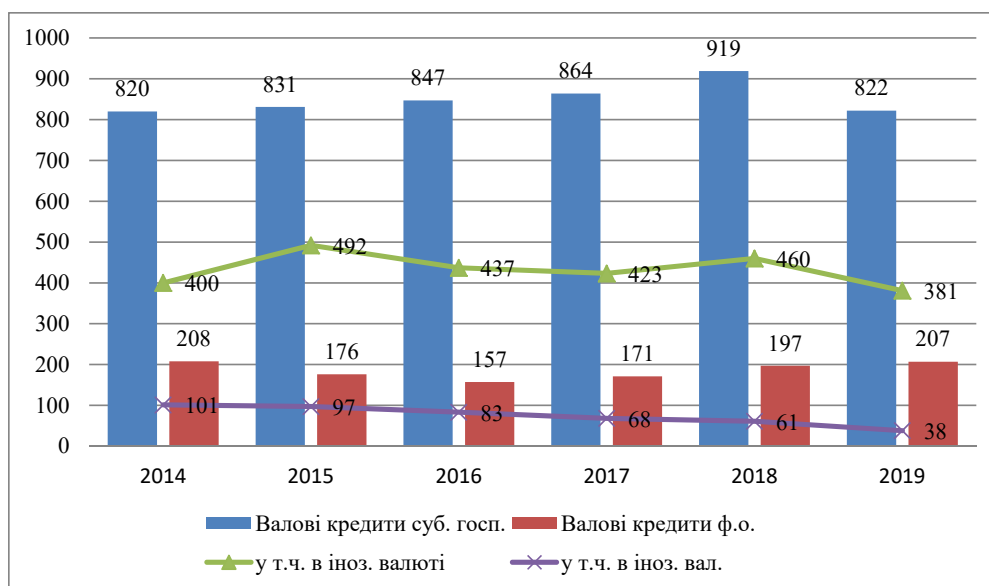

Рис. 4. Динаміка змін обсягів валових кредитів банків України у 2014–2019 рр., млрд грн

Джерело: сформовано автором на основі [4; 7; 13]

Доцільно звернути увагу на те, що в структурі чистих активів банків кредити, надані суб'єктам господарювання займають найбільшу частку, хоча, в свою чергу ця частка суттєво зменшилась з 55,0% наприкінці 2014 р. до 27,8% за аналогічний період 2019 року, тобто на 27,2 відсоткових пункти. Щодо кредитів, наданих фізичним особам, то їх питома вага в структурі чистих активів банків зменшилась з 11,0% до 9,5% у 2014–2019 рр., відповідно, на 1,5 відсоткових пункти.

В зв'язку з запровадженням Положення про оцінку кредитного ризику (Постанови № 351) та визнанням реальної якості кредитного портфелю ПАТ «Приватбанк» відбувся перехід банків на використання нових правил класифікації кредитів, що в свою чергу має наблизити заявлену частку недіючих

кредитів до результатів стрес-тестування. Оновлене визначення недіючих кредитів базується безпосередньо на наявності прострочки терміном на 90 днів та більше. Послаблення банківського кредитування стало передумовою для нарощення портфелю державних цінних паперів. Таким чином, в структурі чистих активів питома вага цінних паперів, що рефінансуються НБУ (ОВДП) збільшилась з 9,4% станом на кінець 2014 року до 24,6% за аналогічний період 2019 року, тобто на 15,2 відсоткових пункти. Що стосується депозитних сертифікатів НБУ, то їх питома вага в загальній структурі чистих активів також зростає з 3,5% наприкінці 2014 року до 10,2% станом на кінець 2019 року.

Аналіз динаміки зобов'язань банків протягом 2014–2019 рр. вказує на зростання загального

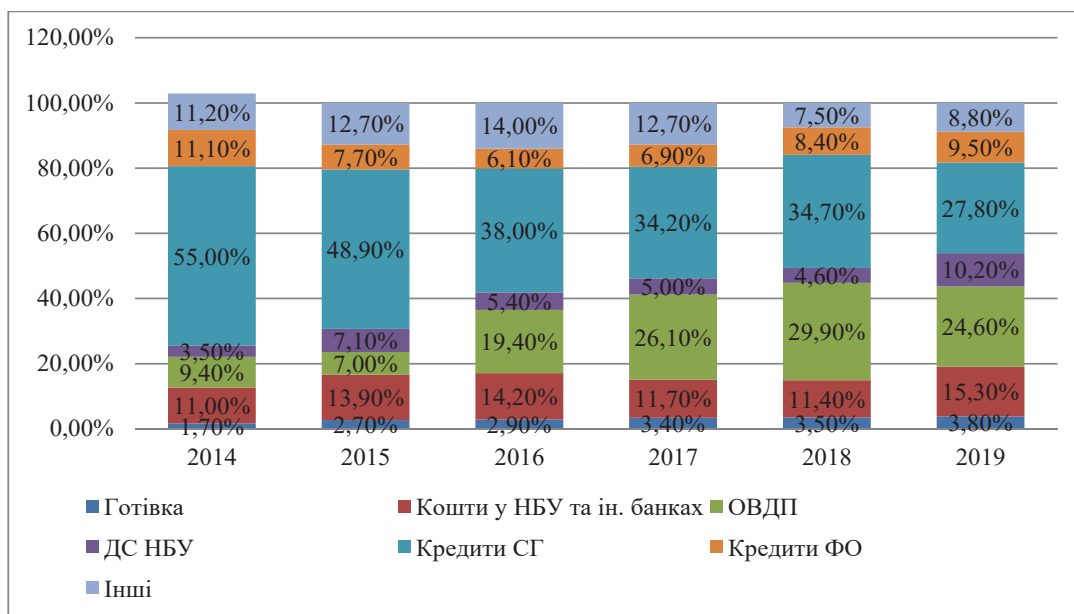

Рис. 5. Динаміка структури чистих активів сектору за складовими у 2014–2019 рр., %

Джерело: сформовано автором на основі [4; 7; 13]

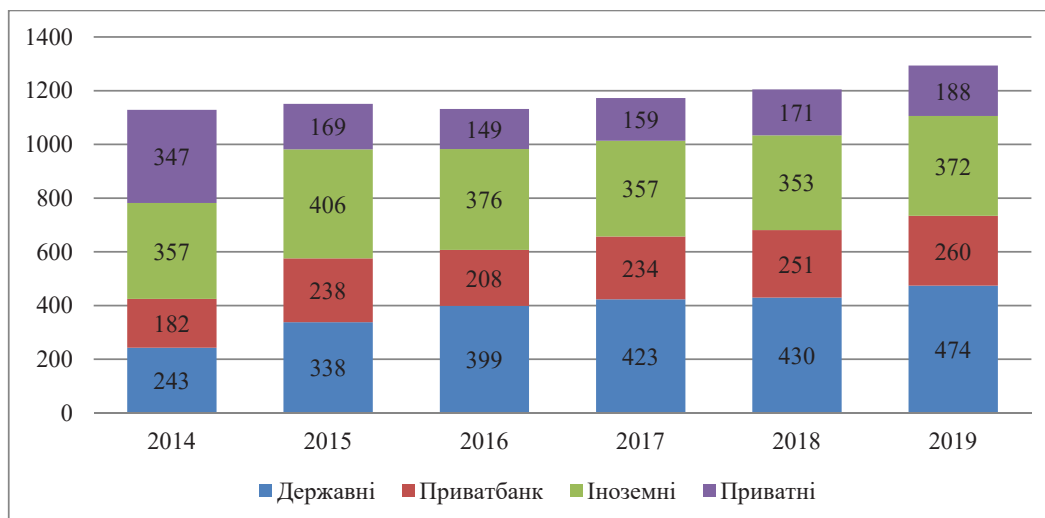

Рис. 6. Динаміка структури зобов'язань за групами банків у 2014–2019 рр., млрд грн

Джерело: сформовано автором на основі [11; 15]

їх обсягу на 165 млрд грн (на 14,6%) і станом на 2019 рік їх розмір складає 1294 млрд грн (рис. 6).

Впродовж 2014–2019 рр. в структурі зобов'язань має місце значне зростання частки зобов'язань державних банківських установ з 243 млрд грн наприкінці 2014 року, питома вага яких в загальній структурі зобов'язань складає 21,5% до 474 млрд грн наприкінці 2019 року, тобто 36,6% в загальній структурі зобов'язань (без урахування націоналізації ПАТ «Приватбанк»). Враховуючи зобов'язання ПАТ «Приватбанк», частка державних банків в структурі загального обсягу зобов'язань банківської системи станом на 2019 рік становить 734 млрд грн, тобто 56,7%, що на 127 млрд грн більше, ніж за аналогічний період 2016 року.

Наступною за обсягом зобов'язань є група іноземних банків, в динаміці якої простежується збільшення обсягу зобов'язань у 2014–2015 роках на 49 млрд грн, питома вага яких складає 31,6% та 35,3% у 2014 р. та 2015 р., відповідно. Тенденція до зниження зобов'язань спостерігається починаючи з 2015 р., причиною цього є скорочення обсягів банківської діяльності та виведення двох банків з ринку, в зв'язку з виникненням певних системних ризиків у їх функціонуванні. Обсяг зобов'язань зменшився на 34 млрд грн і станом на 2019 р. складає 372 млрд грн (рис. 7).

У загальній структурі зобов'язань банківського сектору переважаючими є депозити суб'єктів господарювання та фізичних осіб. Питома вага коштів суб'єктів господарювання має тенденцію до зростання з 25,0% наприкінці 2014 року до 40,6% ста-

ном на кінець 2019 року, тобто зміна відбулась на 15,6 відсоткових пункти. Щодо питомої ваги коштів фізичних осіб, то в даному випадку також простежується тенденція до зростання з 35,7% наприкінці 2014 року до 42,7% станом на 2019 рік, тобто на 7 відсоткових пункти. Загалом, в структурі зобов'язань банківського сектору частка коштів суб'єктів господарювання та фізичних осіб у 2014–2019 роках становить 60,7% та 83,3%, відповідно.

Проте спостерігається суттєве скорочення обсягів міжбанківських кредитів з 21% наприкінці 2014 року до 8,4% станом на кінець 2019 року та субординованого боргу з 5,6% до 0,9%, відповідно у 2014 р. та 2019 р. Кошти НБУ в зобов'язаннях банків є досить низькими і до того ж мають тенденцію до подальшого скорочення з 9,2% наприкінці 2014 року до 0,6% станом на кінець 2019 року, тобто на 8,6 відсоткових пункти (рис. 7).

Наступним важливим критерієм оцінки банківського сектору є аналіз сукупних результатів діяльності банків.

Дані табл. 2 свідчать про зростання обсягу чистих процентних доходів банків протягом 2014–2019 рр. з 52,2 млрд грн до 80,2 млрд грн, відповідно, тобто на 28,0 млрд грн. В зв'язку з відновленням попиту на банківські послуги та за рахунок підвищення тарифів обслуговування спостерігається збільшення обсягу і чистих комісійних доходів. Протягом 2014–2019 рр. комісійні доходи збільшилися на 20,9 млрд грн. і станом на 2019 рік становили 44,0 млрд грн.

Як було зазначено раніше, в період 2014–2016 рр. для банківської системи характерним було погір-

Таблиця 2

Основні фінансові результати діяльності банків України у 2014–2019 рр., млрд грн

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Зміна, +,-
Чисті процентні доходи	52,2	39,1	44,2	53,0	73,0	80,2	28,0
Чисті комісійні доходи	23,1	22,6	24,2	27,5	37,8	44,0	20,9
Відрахування в резерви	84,4	114,5	198,3	49,2	23,8	11,9	-72,5
Чистий прибуток/збиток	-33,1	-66,6	-159,4	-26,5	22,3	59,6	92,7

Джерело: сформовано автором на основі [12; 13; 15]

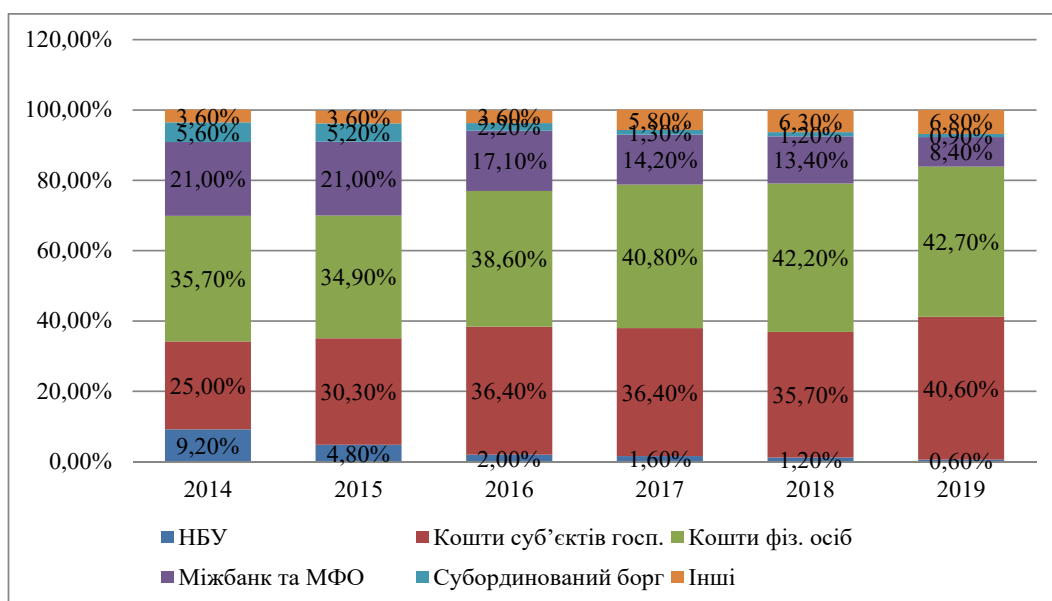

Рис. 7. Динаміка структури зобов'язань банків у 2014–2019 рр., %

Джерело: сформовано автором на основі [12; 15]

шення якості кредитного портфелю, що стало однією з основних передумов для зростання збитковості функціонуючих банків з 33,1 млрд грн. до 66,6 млрд грн, відповідно. У 2016 році ситуація дещо погіршилася, причиною цього, безпосередньо, стала націоналізація ПАТ «Приватбанк», річний збиток якого на той час складав 135 млрд грн, що займало найбільшу питому вагу в загальному обсязі збитковості банківського сектору України. У 2017 році банківська система України і надалі залишається збитковою, але рівень збитковості значно знизився до 26,5 млрд грн. У 2018-2019 р. банки відновили свою прибутковість і станом на 2019 р. розмір чистого прибутку банківського сектору становив 59,6 млрд грн, що на 37,3 млрд грн більше, ніж за аналогічний період попереднього року.

Висновки. Отже, в результаті проведених досліджень слід відмітити те, що фінансова безпека банківської системи України має певну невідповідність сучасним вимогам, адже лідируючі позиції в банківському секторі держави займають державні банківські установи, що обумовлено націоналізацією ПАТ «Приватбанк». З кінця 2016 року характерним для банківської системи України є: помірний відтік валютних вкладів населення, зростання питомої ваги депозитів у загальній структурі зобов'язань банківського сектору, зміни в обсягах кредитування суб'єктів господарювання та фізичних осіб є незначними, проте серед наявних проблемних кредитів переважаючими є кредити, надані колишнім акціонерам ПАТ «Приватбанк».

Для покращення ефективності функціонування банківського сектору України, протягом 2014–2018 рр. була проведена банківська реформа, напруги якої були спрямовані, перш за все, на формування та підтримку дієвої фінансової безпеки банківської системи України. Дана реформа дала поштовх до поступового відновлення довіри вкладників до банківської системи, свідченням чого є зростання обсягу депозитів та за рахунок додаткового залучення банками коштів шляхом рефінансування з боку НБУ, що стало передумовою збільшення обсягів кредитування як суб'єктів господарювання, так і фізичних осіб. Банківські установи стали більш стійкими до макроекономічних коливань, маючи достатній запас ліквідності та капіталу, що сприятиме ефективній та стабільній роботі банківського сектору країни загалом. Таким чином, заходи введені НБУ дали змогу нівелювати наслідки кризи банківської системи України, яка була спричинена політичною та економічною нестабільністю в 2014 році, що стало передумовою покращення рівня фінансової безпеки державного банківського сектору.

Отже, аби в подальшому забезпечити стабільність фінансової безпеки банківської системи України на високому рівні, слід приділити значну увагу удосконаленню системи банківського менеджменту та інструментів державного фінансового моніторингу банківського сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Барановський О.І. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 9 (223). С. 17–23.
2. Болгар Т.М. Фінансова безпека банків в умовах ринкової трансформації економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 22 с.
3. Васильчишин О.Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 358 с.

4. Грошово-кредитна та фінансова статистика. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> (дата звернення: 24.10.2020).
5. Давиденко Н.М. Концептуальна модель оцінки фінансового стану банківських установ. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 9. С. 30–37.
6. Давиденко Н.М. Методологічне забезпечення проведення аналізу фінансового стану підприємств. *Вісник ЖДТУ. Економічні науки*. 2003. Вип. 4. С. 92–98.
7. Дані фінансової звітності банків України. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#4> (дата звернення: 21.10.2020).
8. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : монографія. Київ : КНТЕУ, 2001. 309 с.
9. Качур І., Лепушинський В., Замміт Р. Баланс НБУ: до, під час та після кризи. *Вісник Національного банку України*. 2016. №237. С. 6–19.
10. Костюченко О.Є., Паталах В.І. Забезпечення фінансової безпеки банківської системи як складова фінансової безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 7. Ч. 5. С. 24–27.
11. Нагляд. Реорганізація, припинення та ліквідація. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/reorganizat-liquidat/stop-activ-no-legal> (дата звернення: 20.10.2020).
12. Основні показники діяльності банків України. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> (дата звернення: 22.10.2020).
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2020).
14. Педченко Н.С., Дячек С.М. Розвиток методичних підходів до оцінки рівня фінансової безпеки банківської системи України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. №1 (91). С. 133–145.
15. Річний звіт Національного банку України за 2019 рік. Річна звітність НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-ukrayini-za-2019-rik> (дата звернення: 20.10.2020).
16. Ситник Н.С., Самбірська О.Р. Фінансова безпека банку як основа його стійкості. *Регіональна економіка та управління*. 2019. № 4 (26). С. 100–103.

REFERENCES:

1. Baranovskiy O.I. (2014) Spetsyfika finansovoi bezpeky v bankivskii sferi [Specifics of financial security in the banking sector]. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, vol. 9, no. 223, pp. 17–23. (in Ukrainian)
2. Bolhar T.M. (2009) Finansova bezpeka bankiv v umovakh rynkovoї transformatsii ekonomiky Ukrainy [Financial security of banks in terms of market transformation of the economy of Ukraine]: author. dis. for science. degree of Cand. econ. Science: special. 08.00.08. Sumy: DVNZ «UABS NBU», p. 22. (in Ukrainian)
3. Vasylychshyn O.B. (2017) Finansova bezpeka bankivskoi systemy Ukrainy: philosophical determinants: monograph [Financial security of the banking system of Ukraine: philosophical determinants]. Ternopil: TNEU, 358 p. (in Ukrainian)
4. Monetary and financial statistics. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>. (accessed 24 October 2020).
5. Davydenko N.M. (2006) Kontseptualna model otsinky finansovoho stanu bankivskiykh ustanov [Conceptual model for assessing the financial condition of banking institutions]. *Current economic problems*, no. 9, pp. 30–37. (in Ukrainian)
6. Davydenko N.M. (2003) Metodolohichne zabezpechennia provedennia analizu finansovoho stanu pidpriemstv [Methodological support for the analysis of the financial condition of enterprises]. *Bulletin of the Zhytomyr State Technological Institute*, no. 4, pp. 92–98. (in Ukrainian)
7. Financial reporting data of Ukrainian banks. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#4> (accessed 21 October 2020).

8. Yermoshenko M.M. (2001) Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zahrozy, stratehiia zabezpechennia [Financial security of the state: national interests, real threats, security strategy]: monograph. Kyiv: KNTEU, p. 309. (in Ukrainian)
9. Kachur I., Lepushynskyi V., Zammit R. (2016) Balans NBU: do, pidchas ta pisliakryzy [Balance of the NBU: before, during and after the crisis]. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 237, pp. 6–19. (in Ukrainian)
10. Kostiuhenko O.E. (2014) Zabezpechennia finansovoi bezpeky bankivskoi systemy yak skladova finansovoi bezpeky derzhavy [Ensuring the financial security of the banking system as a component of the financial security of the state]. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, vol. 7, pp. 24–27. (in Ukrainian)
11. Supervision. Reorganization, termination and liquidation. Official site of the National Bank of Ukraine. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/reorganizat-liquidat/stop-activ-no-legal> (accessed 20 October 2020).
12. Main performance indicators of Ukrainian banks. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> (accessed 22 October 2020).
13. Official site of the National Bank of Ukraine. Available at: <https://bank.gov.ua> (accessed October 22, 2020).
14. Pedchenko N.S., Diachek S.M. (2020) Rozvytok metodychnykh pidkhodiv do otsinky rivnia finansovoi bezpeky bankivskoi systemy Ukrainy [Development of methodological approaches to assessing the level of financial security of the banking system of Ukraine]. *Economics, management and administration*, vol. 1, no. 91, pp. 133–145. (in Ukrainian)
15. Annual report of the National Bank of Ukraine for 2019. Annual reporting of the NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-banku-ukrayini-za-2019-rik>. (accessed October 20, 2020).
16. Sytnyk N.S., Sambirska O.R. (2019) Finansova bezpeka banku yak osnova yoho stiikosti [Financial security of the bank as a basis for its stability]. *Regional economy and management*, vol. 4, no. 26, pp. 100–103. (in Ukrainian)

*Стаття надійшла до редакції 25.10.2020.
The article was received 25 October 2020.*